

B i t i t o v a t v i l i s s e e t

Alku aina hankalaa

Nykyisen NOVERA YHTYMÄN edeltäjä Keskusosuusliike Hankkija aloitti tietojenkäsittelynsä saran vaatimattoman "kyntämisen" jo niinkin aikaisin, kuin v 1962 alussa. Se tapahtui varsin tieteellisessä ympäristössä eli Helsingin Yliopiston Ydinfysiikan laitoksen ruotsalaisella Wegematic-tietokoneella, joka oli toiminnoiltaan vielä putkikone. Reikänauhaa "syövä" järjestelmä tilastoi talon myyntiä osastoittain ja konttoreittain. Tietojenkäsittelystä käytettiin yleisesti vielä nimitystä ETK eli Elektrooninen Tietojen käsittely.

Seuraavana vuonna laajennettiin toimintaa myyntireskontraan ja osuuskauppojen ostotilastoihin ja käytettiin silloisen Suomen Kaapelitehdas Oy:n (nyk. Nokia) laskentakeskuksen Siemens-laitteistoa Salmisaaressa.

Fiat- edustuksen tultua perustetulle Autonovo Oy:lle kehitettiin sille autokaupan varaosajärjestelmä, jota pyöritettiin Helsingin Osakepankin ranskalaisessa Gamma 30-laitteistossa.

Varsinaista ATK-henkilökuntaa ei talossa ollut mutta tämän kirjoittaja toimi oton suunnittelija-yhdyshenkilönä "ohjelmointitaloihin" päin. Tuotantoajot tapahtuivat aina öisin.

Oma ATK-osasto häämöttää

Pikku hiljaa ruokahalu kasvoi ja v 1964 kesällä yrityksen johto pyysi tarjouksia omasta tietokoneesta ja "kokonaisjärjestelmästä". Lokakuussa sitten tilattiin SKT:lta amerikkalainen General Electric 415-laitteisto, joka toimitettiin syksyllä -65. Samalla perustettiin oma ATK-organisaatio, jonne palkattiin talon ulkopuolelta 10 "asiantuntijaa" ja omaa väkeä 3, joista vielä on Tietonovon palkkalistoilla 2. Tuotevalikoima aloitustilanteessa oli n 103 000 eri koodia ja tiliasiakkaita oli n 6400. Toiminta alkoi Fredrikinkatu 71:ssä. Konekeskus sijoittui Dagmarinkatu 14:ään keskustassa.

(Mahd. oheisista kuvia)

Silloinen tekniikka ei tuntenut kuin eräajot ja saatu laitteisto osoittautui pieneksi heti parissa kuukaudessa ja oltiin sen tosiasian edessä, että oli tilattava rautaa lisää eli toinen GE. Toisaalta on todettava, että osa järjestelmistä oli "suuruuden hulluja", kuten koko maan varastojen tuotekohtainen varastokirjanpito eli yhteensä n. 820 000 saldoa. Virhetilanteiden aiheuttamat eräajousinnat haukkasivat aikaa.

Mainittakoon, että koneen keskusyksikön muistin koko oli vain 8192 4-merkkistä sanaa.

Tekniikka oli epävarmaa ja säädöt eivät esim magneettinauhujen lukupäissä tahtoneet säilyä samoina montaakaan viikkoa. Käytön henkilöille ns korvapuikolla autettu nauhavirheen ohitus oli normaalia rutiinia. Ohjelmointi tapahtui reikäkorteille ja ns korttitemppu tehtiin aina joskus.

Tapahtuipa kerran mittava vesivahinkokin, kun yöllä jostakin valahti n 400 l vettä konehallin lattian alle kaapeleihin ja aiheutti n 3 - 4 pv:n käyttökätkön. Ajoja lähdettiin ajamaan Tietosavon samanlaiselle koneelle Kuopioon.

Kun koneaika ei riittänyt, piti "lainata" eli öisin käytiin ajamassa hommia ainakin SKOP:in, KOP:n, ALKO:n ja YLE:n vastaavilla koneilla.

Valitsijamiehetkin tuli valittua

Oikeusministeriö, Yleisradio ja STT vuokrasivat Hankkijan tietokoneet v 1968 presidentin valitsijamiesvaalien tuloslaskentaan, jolloin saatiin aikaan pieni kohu, kun Yle:n atk:n tekemät ohjelmat laskivat vennemolaiset kannatusprosentit liian pieniksi.

Tallennus oli siihen aikaan lävistystä

Tallennus alkoi Hankkijan ympyröissä numerisella reikänauhan teolla (ADDO-X), jatkui alfanumerisella reikänauhalla (Friden Flexowriter) ja reikäkorttejakin käytettiin myös tapahtumien syöttöön.

"Lävistys" toimi usean vuoden ajan kahdessa, päivä- ja iltavuorossa ja varsin paljon jouduttiin käyttämään ulkopuolisia lävistystoimistoja

Kehitys kehittyä

Tekniikka kehittyi ja järjestelmät ja niiden volyymit kasvoivat ja vuonna 69 alettiin suunnitella v 1974 tähtäävää järjestelmien kehittämistä ja perustettiin yli 40 kehitysprojektia, HATIK-74, joista ehkä mittavin oli tietokoneohjatun keskusvaraston toimintaan liittyvä tilausten käsittely- ja toimitusjärjestelmä. Henkilöitä ATK:ssa oli v 70 alussa n 30.

Samalla päätettiin uusia myös tekniikka ja ryhdyttiin yhteistyöhön Nokia Elekroniikan ja Valion ATK:n kanssa ja perustettiin Tietolaari Oy-niminen laskenta-keskus. Tietolaarille rakennettiin Oulunkylään oma ATK-keskus, jonne muutti Hankkijan ja Valion atk-osastot sekä osa Nokian laskentakeskuksen henkilökuntaa. Nykyinen Tietonovo toimii nyt samoissa tiloissa.

Laitteistoksi tuli Honeywell-6000, jonka käyttöä harjoiteltiin Nokian laskentakeskuksessa GE-615:llä pari kuukautta. Siirryttiin levymuisti-aikakauteen ja ohjelmoinnissa käytettiin jopa päätteitä eli NOP:peja. Käytössä oli lisäksi optista lukua sekä lomake- että laskukonenauha-muodossa. Lomakelukija luki peräti alfanumerista tekstiä. Toista GE-415:a ei meinattu millään saada "kuolemaan" ja senkin jälkeen KOP:ssa ajettiin vanhoja vielä pitkään.

Keskusvarasto käynnistyi v -74 ja Hankkijan ATK sai taas uuden tietokoneen eli Westinghouse:n korkeavarastoa ohjaamaan.

COM-kortit tietokoneella tehtyinä mullistivat kentän tuotetieto- ja hinnastokäsittelyn.

Tiedon keruu hajautettiin optisen tallennuksen muodossa kentälle 70-luvun alkupuolella.

Optisen luvun kausi päättyi, kun taloon muutti n v -78 eli kotimainen Nokian valmistama ohjelmoitava, lähinnä tallennukseen sopiva, NOKIA 80, joka sittemmin ristittiin nimellä MIKKO.

"MIKKO-pukit" laidunsivat pääkonttorissa ja kentän pisteissä yli 10 vuotta.

Hallittua hajautusta

70-luvun loppupuolella puhalsivat järjestelmä-hajautuksen tuulet ja lähdettiin suunnittelemaan kentän järjestelmiä varsin mittavilla kenttävetoisilla kehitysprojekteilla eli vieläkin käytössä oleva TILKE- alkoi hahmottua. Se tuli käyttöön kentällä v -81.

Laitteistona oli aluksi IBM:n S/34, joka sittemmin muuttui S/36:ksi. Niitä oli talon eri toimipaikoissa parhaimmillaan 28. Osa on käytössä edelleen tätä kirjoitettaessa.

Huoltokeskuksille räätälöitiin oma DAS-järjestelmänsä S/36:siin. ENTER tuli tutuksi yhä useammalle.

Tietolaari lopettaa

Nokian laskentakeskus käyttöorganisatioineen siirtyi muualle ja Valio perusti oman atk-keskuksensa, jolloin Tietolaarin toiminta sellaisenaan lopetettiin kesäkuussa 1981 ja Hankkija jatkoi itesenäisenä atk-keskuksena Oulunkylässä.

Hankkija vaihtoi myös pääkoneensa "Isoon Siniseen" ja siirtyi käyttämään IDMS-tietokantoja. Järjestelmätoteutuksissa atk-ihmiset siirtyivät uuteen aikakauteen "kuvaputkipäätteiden" myötä.

Tiedot piuhaa pitkin

V -85 kentän operatiiviset järjestelmät olivat suunnitellussa muodossaan valmiita ja käytössä.

Tiedonsiirron alueella otettiin käyttöön valtakunnallinen tietoliikenneverkko, johon kentän laitteistot ja pääkone liitettiin.

PC:t tulevat, PC:t tulevat...

V -85 aikoihin tutkittiin laajasti myös toimistoautomaation käyttöönottoa S/36 ympäristössä mutta hanke jäi nopeasti laajenevan mikroboomin alle. Silloinen Tekninen Hankkija oli aloittanut mikrojen myynnin jo muutama vuosi aikaisemmin.

Tietonovo Oy perustetaan

Nokian laskentakeskuksen irtauduttua Tietolaarista ja Valion siirryttyä omiin ympyröihinsä, syntyi tarve muodostaa Hankkija Yhtymää palvelevasta ATK:sta oma yhtiö, joka perustettiin Tietonovo Oy-nimisenä v 1986, käsittäen systeempalvelut ja palvelukeskuksen.

Jatkossa ruvettiin tekemään PC-pohjaisia järjestelmäpaketteja ja PC-laitteistojen myynti siirtyi pientietokoneet osastolle.

Lähes kaikki ryhtyivät MEMOttamaan

V -86 syksyllä tapahtui MEMO-elektronisen postin mihinmainsu kaikkiin niihin toimipisteisiin, joihin oli pääkoneen linjayhteys.

TN:n tuotevalikoima laajenee

V - 88 tapahtui Tietonovon tuotevalikoimassa paljon ja IBM-yhteistyö sai uusia muotoja, mutta ne ovatkin ihan toisen jutun aiheita.

Pentti Peltonen/Tietonovo Oy

20.08.90

Etsimme perustettavalle
ATK-osastollemme
aikaisempaa kokemusta
omaavia

OHJELMOITSIJOITA

sekä koulutettavaa

OHJELMOINTI- HENKILÖKUNTAA

Hakijoiden perusedellytyksinä pitä-
simme:

- kykyä ja taipumusta loogiseen ajattelutapaan
- soveltuvuutta ryhmätyöskentelyn edellyttämään yhteistoimintaan
- englanninkielen alkeiden hallintaa
- kaupallista koulutusta tai vähintään keskikoulututkintoa

Tulemme järjestämään tarvittavan perus- ja jatkokoulutuksen.

Toivomme hakijoiden ottavan henkilökohtaisesti yhteyden maist. Mäkelään (os. Fredrikinkatu 71), jolta myös saa puhelimitse lisätietoja n:osta 59 011/590.

HANKKIJÄ

Uusi Suomi

13.10.64

Uusi tietokonetyppi Suomeen

Keskusosuusliike Hankijassa on, kuten muissakin suurliikkeissämme, jatkuvasti tutkittu automaattisen tietojenkäsittelyn soveltamista mahdollisimman laajalla sektorilla. Tässä yhteydessä on Hankkija kolmen vuoden ajan suorittanut toimintaansa liittyviä tehtäviä elektroni- sissa tietojenkäsittelykoneissa ulko- puolisissa laskentakeskuksissa.

Nyt on päädytty tilaamaan oma kone, jonka kautta ATK:n piiriin tullaan ottamaan kaikki tärkeim- mät toiminnot koko valtakunnal- lisen organisaation puitteissa. Pää- tehtävänä on varastojen valvonta, jonka tarkoituksena on tehostaa toimituskykyisyyttä. Tietokonetta tullaan käyttämään myös maata- loudellisen tutkimustoiminnan tar- peisiin.

Tietokoneeksi on valittu General Electricin valmistama ja Suomen Kaapelitehdas Osakeyhtiön toimit- tama GE-415, joka on ensimmäi- nen laatuaan maassamme. Tieto- kone toimitetaan varsin tehokkaas- sa, mutta helposti laajennettavassa kokoonpanossa syksyllä 1965. GE- 415 on pienin viiden toistensa kans- sa yhteensopivan koneen sarjasta ja on tullut markkinoille tänä vuon- na. Se edustaa siten moderneinta tietokonetekniikkaa.